

sygn. akt II C 783/20

POSTANOWIENIE

Dnia 7 kwietnia 2020 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie II Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSO Marcin Polakowski

po rozpoznaniu w dniu 7 kwietnia 2020 r. w Warszawie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa B. L. i K. L.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W.

o ustalenie i zapłatę

na skutek wniosku powodów o udzielnie zabezpieczenia

postanawia:

oddalić wniosek o udzielenie zabezpieczenia.

Uzasadnienie postanowienia z 7 kwietnia 2020 r.

B. L. i K. L. wnieśli przeciwko o (...) S.A. w W. o ustalenie, iż umowa o kredyt hipoteczny waloryzowany kursem CHF łącząca strony jest nieważna, a także o zasądzenie kwoty 44.668,07 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia doręczenia pozwanemu odpisu pozwu do dnia zapłaty.

Powodowie wywiedli, iż przedmiotowa umowa jest nieważna, gdyż narusza zasadę swobody umów przez wprowadzenie nadrzędności banku nad kredytobiorcą wyrażającą się w jednostronnie ustalonym kursie waluty, przez co brak jest ścisłego oznaczenia kwoty kredytu podlegającej zwrotowi. To zaś wedle autora pozwu jest sprzeczne z naturą stosunku prawnego i istotą zobowiązania kredytowego. Wadliwe są bowiem postanowienia regulujące główne świadczenia stron. Ponadto B. L. i K. L. nieważność umowy uzasadnili jej sprzecznością z zasadami współżycia społecznego.

Dalej powodowie wskazali, iż łączna kwota zapłacona przez nich na rzecz pozwanego przewyższa wysokość udzielonego kredytu, w związku z tym ustalenie nieważności umowy nie wpłynęłoby negatywnie na ich sytuację.

B. L. i K. L. w pozwie wnieśli także o udzielenie zabezpieczenia żądania ustalenia nieważności poprzez wstrzymanie wykonania umowy ewentualnie wstrzymania obowiązku dokonywania zwrotu kredytu w wysokości i terminach określonych umową od wniesienia pozwu do uprawomocnienia się wyroku. Uzasadniając to żądanie powodowie wskazali, iż dokumenty przy pozwie uprawniają do roszczenia o zapłatę w przypadku ustalenia nieważności umowy lub ustalenia bezskuteczności jej postanowień. Uzasadnili zaś interes prawny w uzyskaniu zabezpieczenia zapobieżeniem powiększaniu się kwoty nienależnego świadczenia i zapobieżeniem ewentualnych działań windykacyjnych banku. Ponadto zabezpieczenie miałyby spowodować natychmiastowe zaistnienie stanu zgodnego z prawem.

Niezależnie od powyższego B. L. i K. L. powołali się na to, że zabezpieczenie uchroni ich przed negatywnymi skutkami obecnego załamania kursu w obliczu ogólnoswiatowego kryzysu gospodarczego spowodowanego epidemią SARS-COV2.

Sąd zważył, co następuje:

Wniosek o udzielenie zabezpieczenia podlegał oddaleniu.

Zgodnie z art. 730 § 1 k.p.c., w każdej sprawie cywilnej podlegającej rozpoznaniu przez sąd lub sąd polubowny można żądać udzielenia zabezpieczenia, przy czym zgodnie z art. 730¹ § 1 k.p.c., udzielenia zabezpieczenia może żądać każda strona lub uczestnik postępowania, jeżeli uprawdopodobni roszczenie oraz interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia, określony w art. 730¹ § 2 k.p.c., zgodnie z którym interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia istnieje wtedy, gdy brak zabezpieczenia uniemożliwi lub znacznie utrudni wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia lub w inny sposób uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania w sprawie. Sąd może udzielić zabezpieczenia przed wszczęciem postępowania lub w jego toku.

Celem udzielenia zabezpieczenia jest zwiększenie skuteczności postępowania cywilnego poprzez zapewnienie, że pomimo upływu czasu koniecznego dla rozstrzygnięcia sprawy, możliwe będzie osiągnięcie zamierzonych przez stronę celów tego postępowania. Udzielenie zabezpieczenia jest zasadne wówczas, gdy istnieje obawa, co do wykonalności ewentualnie zapadłego orzeczenia w sprawie. W przypadku roszczeń nadających się do egzekucyjnego wykonania, udzielenie zabezpieczenia roszczenia byłoby zatem zasadne wówczas, gdyby istniała uzasadniona obawa, że egzekucja zasądzonych na rzecz wnioskodawcy świadczeń byłaby utrudniona lub niemożliwa, przede wszystkim z uwagi na stan majątkowy pozwanego. Jak podkreśla się w doktrynie, w przypadku roszczeń o świadczenia pieniężne obawa, co do egzekucyjnego wykonania przyszłego orzeczenia może płynąć przede wszystkim stąd, że zagrożona jest wypłacalność obowiązanego, w szczególności, gdy nie ma on dostatecznego majątku.

Do uprawdopodobnienia twierdzeń w postępowaniu zabezpieczającym odnoszą się ogólne reguły stosowane w postępowaniu cywilnym. Uprawdopodobnienie odnosi się do sytuacji, w której nie jest wymagane ustalenie twierdzeń o faktach przy pomocy dowodów, lecz wystarczy mniejszy stopień pewności – uprawdopodobnieniem tych twierdzeń. Uprawniony musi w postępowaniu zabezpieczającym wykazać wiarygodność roszczenia, tj. przedstawić i należycie uzasadnić twierdzenia, które stanowią podstawę dochodzonego roszczenia.

Nie oznacza to jednak, że uprawdopodobnieniem będzie samo twierdzenie strony.

Powodowie na obecnym etapie nie uprawdopodobnili roszczenia o ustalenie nieważności umowy, ani interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia.

Zważyć należy w pierwszej kolejności na brak pełnej adekwatności wniosku o udzielenie zabezpieczenia do żądania pozwu. Wniosek bowiem opiera się o dwa odmienne roszczenia procesowe tj. ustalenie nieważności umowy oraz ustalenie bezskuteczności jej (choć bliżej niesprecyzowanych), podczas gdy pozew zawiera wyłącznie pierwsze z tych żądań. To zaś już skutkuje uznaniem częściowej bezprzedmiotowości wniosku o udzielenie zabezpieczenia.

Dalej Sąd stwierdza tymczasowo – na potrzeby rozstrzygnięcia w zakresie zabezpieczenia, że powodowie wypełniają przesłankę powództwa o ustalenie z art. 189 k.p.c. w postaci interesu prawnego w wyjaśnieniu ich sytuacji związanej z umową zawartą z pozwanym. Kreuje ona wszak długoterminowy stosunek prawny przewidujący cykliczny obowiązek zapłaty, a zatem ocena co do jego ważności ściśle wpływa na sytuację powodów.

Jednakże dotychczas zaprezentowane realia sprawy nie uprawdopodobniają dostatecznie istnienia skutecznego roszczenia procesowego w postaci ustalenia nieważności umowy.

Po pierwsze nie jest jasny dla Sądu status prawny powodów, którzy poprzez uzasadnienie pozwu, jak się wydaje poszukują ochrony konsumenckiej. Odpowiedzi na to pytanie nie przynosi treść przedmiotowej umowy w zakresie przedmiotu kredytu, gdyż opiewa on na refinansowanie innego kredytu o nieznanym przeznaczeniu. Wątpliwość zaś budzi załącznik do pozwu w postaci zaświadczenia pozwanego z 3 lutego 2020 r. które dotyczy obojga powodów,

choć kredytobiorczyni (o numerze PESEL i imieniu tożsamym jak powódka) oznaczona jest innym nazwiskiem, lecz jednocześnie adresowana jest do Salonu (...).

Wprawdzie ewentualny brak przymiotu konsumenta nie zamyka drogi do skutecznego procesowego domagania się ustalenia nieważności umowy, w tym o kredyt, to jednak wymaga innej argumentacji, zapewne dużo bardziej pogłębionej z uwagi na ewentualnie profesjonalny charakter stosunku prawnego. Pozew w niniejszej sprawie, w tym uzasadnienie wniosku o zabezpieczenie, jej zaś nie przynoszą.

Niezależnie od bezpośrednio wyżej podniesionego argumentu, Sąd nie uznaje za uprawdopodobnione roszczenie o ustalenie nieważności umowy.

Treść kwestionowanej umowy wskazuje, że opiewa ona na kredyt wyrażony w złotym polskim. W takim też walorze, jak się wydaje – brak przeciwnych twierdzeń pozwu, kredyt został postawiony do dyspozycji powodów.

Dostrzegalna jest przy tym wadliwość umowy w zakresie konstrukcji klauzuli waloryzacyjnej budowanej zasadniczo poprzez § 1 ust 3, § 7 ust 1 i § 12 ust. 4, choć pierwsza z tych jednostek redakcyjnych sama w sobie nie budzi wątpliwości Sądu.

W ten sposób kreowany jest mechanizm pierwotnego przeliczenia waluty polskiej na szwajcarską, a następnie wtórnych, comiesięcznych, cząstkowych (w zakresie raty) przeliczeń odwrotnych, wyłącznie w celu utrzymania realnej wartości świadczeń spełnianych w złotym.

Mechanizm ten sam w sobie, w ocenie Sądu, nie jest obarczony żadną wadą. Nieprawidłowe zaś jest w nim pozostawienie jednej ze stron tj. pozwanemu wyłącznego uprawnienia do jednostronnego kształtowania kursu waluty szwajcarskiej na potrzeby przeprowadzenia powyżej wzmiankowanych przeliczeń. To zaś pozwala już na tym etapie spawy wstępnie przyjąć zniesienie równości kontraktowej, zwłaszcza w przypadku umowy zawieranej konsumentem i winno być może spotkać się z sankcją, lecz inną niż będącą przedmiotem pkt1 pozwu.

Sąd przyjmuje, że pojęcia „postanowienia określające główne świadczenia stron” nie należy traktować rozszerzająco. Do takich nie mogą być zaliczane postanowienia odnoszące się do świadczeń ubocznych, czy też inne postanowienia – dotyczące tylko pośrednio do świadczeń głównych. Odnosi się ono do postanowień bezpośrednio określających główne świadczenia, a nie o do postanowień dotyczących, czy też związanych z głównymi świadczeniami. Omawiane pojęcie należy interpretować raczej wąsko, w nawiązaniu do pojęcia elementów umowy przedmiotowo istotnych. Takim nie jest zaś klauzula waloryzacyjna.

Sąd nie znajduje także podstawy do uznania przedmiotowej umowy za sprzeczną z zasadami współżycia społecznego, skoro istnieje (co najmniej jeden) mechanizm pozwalający wykonać umowę z zachowaniem równowagi kontraktowej stron.

W konsekwencji na tym etapie sprawy Sąd uznaje za nieuprawdopodobnione roszczenie procesowe o ustalenie umowy kredytowej za nieważną zgodnie z art. 58 § 1 lub § 2 k.c.

Niezależnie od powyższego powodowie nie uprawdopodobnili interesu prawnego w uzyskaniu zabezpieczenia. W tym zakresie uzasadnienie wniosku jest ogólne i nie odnosi się do konkretnych okoliczności życiowych i ekonomicznych w jakich znajdują się kredytobiorcy. Tylko zaś w ten sposób możliwa byłaby możliwa realna ocena potrzeby uzyskania bądź nie, zabezpieczenia w kontekście przesłanek z art.730¹ § 2 k.p.c..

Daleko niewystarczające jest ogólne powołanie się powodów na panującą obecnie pandemię, gdyż nie definiuje to ich własnej sytuacji. Wydaje się przy tym choćby w części sprzeczne z innymi wywodami pozwu, powoływanie się na groźbę spadku wartości złotego wywołanego tym stanem, gdyż taka argumentacja zakłada jednak powiązanie kursów ustalanych przez pozwanego z realiami rynkowymi i brak arbitralności w działaniu banku,

Całkowicie gołosłowne wydaje się twierdzenia co do groźby niewypłacalności pozwanego. Uzasadnienie pozwu nie zawiera jakiegokolwiek argumentacji odwołującej się do rzetelnych przesłanek uzasadniających to twierdzenie. Trudno za takie uznać powołanie się na znaczący wzrost roszczeń kredytobiorców, skoro nie każdy z nich składa pozew, nie każdy zaś pozew przynosi przegraną banku, a jeśli już to następuje to stopniowo, min. z uwagi na ograniczoną wydolność systemu sądownictwa. Obawa co do masowego wycofywania depozytów w świetle treści pozwu jest w istocie wyrazem subiektywnych przekonań powodów.

W tym stanie rzeczy powodowie nie uprawdopodobnili także interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia, wobec czego orzeczono jak w sentencji uzasadnianego postanowienia.

ZARZĄDZENIE

(...)

29.04.2020 r.